

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7CoCsp/47/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119211430
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8119211430.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Filákovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobcu: O. G., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v T. pri Z. č. XXX, právne zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, na ul. Sov. hrdinov č. 163/66, proti žalovanému: Intrum Slovakia s. r. o., so sídlom v Bratislave, na ul. Mýtnej č. 48, IČO: 35831154, právne zastúpenému JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom so sídlom v Bratislave, na ul. Mýtnej č. 48, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 173,11 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 25.08.2020 č.k. 19Csp 147/2019-55 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalobcovi sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 173,11 eur. Žalobcovi priznal vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 20.03.2019 č.k. 11Csp 204/2018-92 bola žaloba žalovaného o zaplatenie sumy 173,11 eur s príslušenstvom zamietnutá. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 10.04.2019.

3. Podľa ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

4. Predmetné ustanovenie je ustanovením s tzv. relatívnou neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritériá pre vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadostučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Novšie znenie zákona o ochrane spotrebiteľa ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadostučinenia oproti pôvodnej právnej úprave prijatej v roku 2007, pretože sa v súčasnosti od 10.06.2013 poskytuje aj bez toho, aby porušenie práv alebo povinností spotrebiteľa ustanovené zákonom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitným predpisom bolo spôsobilé privodiť ujmu

spotrebiteľovi. Ak porušenie práv alebo povinností ustanovenej týmto zákonom alebo osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť spotrebiteľovi ujmu bez toho, aby ujma nastala alebo čo i len hrozila, základ nároku na primerané finančné zadosťučinenie je v každom prípade preukázaný a je daný.

5. Primerané finančné zadosťučinenie má plniť funkciu satisfakčnú a sankčnú, aj odradzovaciú, čo znamená, že má vyplniť medzeru medzi tým, akým intenzívnym porušením práva zo strany dodávateľa spotrebiteľských služieb bolo právo porušené a zasiahlo sa do sféry spotrebiteľa a je potrebné aj uvažovať o takom účele primeraného finančného zadosťučinenia, ktorým by bola kompenzácia toho, že spotrebiteľ vyvolaním súdneho sporu zabezpečil ochranu práv, ktoré týmto rozhodnutím boli vyvolané aj pre ostatných spotrebiteľov, nakoľko je potrebné, aby dodávateľia spotrebiteľských služieb v každom ohľade na základe judikovaných rozhodnutí nielenže sa nedopúšťali v takej intenzite porušenia práva, ktoré bolo vyslovené judikovaným rozhodnutím, ale aby upustili od takeého správania aj voči ďalším spotrebiteľom.

6. Keďže súd považuje ochranu spotrebiteľa za ústavné právo a právo, ktoré spotrebiteľovi patrí aj z dôvodu jeho postavenia v predmetnom právnom vzťahu ako nepochybne slabšej strany, je potrebné uvažovať aj o tom, že primerané finančné zadosťučinenie má mať charakter ako individuálnej, tak aj generálnej prevencie a v danom prípade tieto nároky sú splnené.

7. Ohľadom námietok žalovaného o nedôvodnosti žaloby a nesplnení podmienok zákona pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sa poukázalo na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 371/2018, ktorý uvádza, že v prípade spotrebiteľskej legislatívy je popri gramatickom výklade namieste použiť aj výklad teleologický v súlade so zmyslom právnej úpravy, ktorý je v tomto prípade determinovaný princípom potreby zvýšenej ochrany spotrebiteľa. Ten vychádza z požiadavky korektných spotrebiteľských zmlúv voči spotrebiteľom, zo zákazu zneužívania dominantného postavenia dodávateľa a zákazu používania zmluvných podmienok, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán.

8. V konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11Csp/204/2018 žalobca bol úspešný, pretože oponoval nedôvodnej žalobe, ktorou sa pokúsil právny predchodca žalovaného a neskôr v konaní aj žalovaný vysúdiť sumu, ktorá nezodpovedala sume, ktorú mal zaplatiť, teda sa voči žalobe ohradil. Otázka pasívnej vecnej legitímácie žalovaného z dôvodu, že nebol zmluvnou stranou je preto irelevantná, pretože ako právny nástupca sa stal porušiteľom práva v momente vstupu do konania, lebo nikto ho nenútil uplatňovať si nezákonné a nedôvodné nároky.

9. Pokiaľ žalovaný namietal, že nebol ten, kto inicioval súdny spor, judikované rozhodnutia súdov sa vysporiadali aj s touto skutočnosťou a právna úprava nebráni tomu a je potrebné ju vykladať tak, že úspech v spore žalobca zaznamenal, pretože žaloba o nezákonne uplatnenú čiastku bola zamietnutá.

10. Pri určení výšky primeraného zadosťučinenia sa prihliadlo k tomu, že žalovaný sa chce obohatiť o sumu 173,11 eur, a preto pokiaľ sa žalobca domáha primeraného zadosťučinenia v tejto výške, ním uplatnený nárok vzhľadom na okolnosti prípadu je potrebné považovať za dôvodný. Súd prvej inštancie preto žalobe žalobcu vyhovel.

11. Výrok o trovách bol odôvodnený ust. § 255 a § 262 C.s.p.

12. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok zmeniť tak, aby žaloba žalobcu bola v celom rozsahu zamietnutá. Ako dôvod uviedol, že žalobca nemá žiaden nárok titulom primeraného finančného zadosťučinenia, nakoľko predpokladom priznania finančného zadosťučinenia je úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti spotrebiteľom. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti je treba rozumieť aktívne konanie spotrebiteľa a úspešné uplatnenie konkrétneho nároku z porušenia práv alebo povinností určených na ochranu spotrebiteľov, napr. nárok na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo aj na určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve. Žalobca si neuplatnil žiaden konkrétny nárok z porušenia práv alebo povinností určených na ochranu spotrebiteľa, napr. nárok na náhradu škody, prípadne nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Obrana žalobcu v spore vedenom Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 11Csp 204/2018 nepredstavuje úspešné uplatnenie porušenia práva spotrebiteľom v zmysle ust. § 3 ods. 5 veta tretia zákona č. 250/2007 Z.z. pre

účely priznania primeraného finančného zadosťučinenia s čím sa vysporiadal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojej rozhodovacej praxi. Žalobca v uvedenom spore nebol úspešný z dôvodu procesnej obrany. Úspech v spore dosiahol ako spotrebiteľ z dôvodu ex offo posudzovania nároku súdom. Z tohto dôvodu mu nemôže prislúchať nárok na primerané finančné zadosťučinenie. Bezúročnosť úveru založila žalobcovi v pozícii dlžníka z úverovej zmluvy vrátiť veriteľovi len výšku ním poskytnutého úveru. Bezúročnosťou úveru však žiadne práva žalobcu ako spotrebiteľa porušené neboli, nevznikol mu tak nárok na primerané finančné zadosťučinenie podľa ust. § 3 ods. 5 veta tretia zákona č. 250/2007 Z.z. Veriteľ je pri bezúročnosti úveru už dostatočne sankcionovaný stratou nároku na úroky a poplatky, preto je neprípustné, aby mal byť sankcionovaný druhýkrát v podobe znášania zadosťučinenia v prospech strany zmluvy profitujúcej z bezúročnosti. Toto nie je zmysel inštitútu primeraného zadosťučinenia, ktorý má miesto tam, kde sú spotrebiteľmi úspešne uplatnené nároky, napr. z titulu náhrady spotrebiteľom vzniknutej škody z protiprávneho konania veriteľa.

13. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia z dôvodu občianskoprávneho charakteru tohto súkromnoprávneho inštitútu nemôže plniť funkciu sankcie. Taktiež neprichádza do úvahy ani reparačná funkcia daného inštitútu, ktorá je typická pre iný právny inštitút a to náhradu škody. Inštitút primeraného zadosťučinenia nemá slúžiť ako prostriedok náhrady škody a nemôže slúžiť na neprimerané obohacovanie sa spotrebiteľa.

14. Bezúročnosťou úveru žiadne práva žalobcu ako spotrebiteľa porušené neboli. Žalovaný sa vo vzťahu k žalobcovi ako spotrebiteľovi nedopustil porušenia žiadneho z jeho spotrebiteľských práv, a preto žalobcovi nesvedčí aktívna legitimácia na uplatnenie nároku z titulu primeraného finančného zadosťučinenia pre absenciu aktívneho konania spotrebiteľa z titulu úspešného uplatnenia nároku z porušenia jeho spotrebiteľských práv.

15. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

16. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

17. Všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa nie je Občiansky zákonník, ale zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu aj Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu a vo svojich ustanoveniach len dopĺňa všeobecnú úpravu danú zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov o ďalšie osobitné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľov. Je to zrejme z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom v poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na ust. § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka.

18. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje i Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadosťučinenie. Toto právo vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

19. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešne uplatnenie porušenia práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde.

20. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že v súčasnosti účinné znenie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi bolo spôsobilé privediť ujmu spotrebiteľovi. Od 10.6.2013 právo na primerané finančné zadosťučinenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi.

21. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinností ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie, tento je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinností žalobou proti dodávateľovi, resp. v rámci svojej obrany proti dodávateľom uplatnenému nároku.

22. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde vyplynie až z rozhodnutia súdu vydaného vo veci samej.

23. Vo veci 11Csp/204/2018 Okresného súdu Prešov žaloba žalovaného v dôsledku procesnej obrany žalobcu bola v celom rozsahu zamietnutá. Žalobca v tomto konaní bez akýchkoľvek pochybností trval na tom, že ním uzatvorená zmluva s veriteľom je bezúročná a bez poplatkov. K tomuto záveru dospel aj konajúci súd, hoci z iného dôvodu, než na ktorý poukazoval žalobca vo svojom vyjadrení k žalobe. Týmto právne relevantným dôvodom bolo to, že veriteľ pri poskytovaní úveru nepostupoval s riadnou odbornou starostlivosťou, čo s poukazom na ust. § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy spôsobilo, že poskytnutý úver sa musel považovať za bezúročný a bez poplatkov. Základ obrany žalobcu spočíval v tvrdení o bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru bol teda daný. Aj keď je nepochybné, že žalovaný ako právny nástupca pôvodného veriteľa úverovú zmluvu so žalobcom neuzatváral, v dôsledku postúpenia pohľadávky vstúpil do postavenia veriteľa spolu so všetkými právami a povinnosťami vyplývajúcimi z ust. § 524 a nasl. upravujúcich postúpenie pohľadávky. Žalobca postúpením pohľadávky nebol vo svojom právnom postavení dotknutý a námietky, ktoré mal v čase postúpenia pohľadávky, sa zachovali aj po postúpení. Mohol teda namietať bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru. Bol to žalovaný, ktorý po postúpení pohľadávky pokračoval v konaní vo veci 11Csp 204/2018 Okresného súdu Prešov, v ktorom žalobcovi hrozila ujma v podobe zaplata sumy 173,11 eur s príslušenstvom, pričom v dôsledku obrany žalobcu došlo k zamietnutiu žaloby v celom rozsahu. Bezdôvodné uplatňovanie peňažného nároku nemožno hodnotiť ako konanie v súlade s dobrými mravmi. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi priamo vyplýva z ust. § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov.

24. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritériá, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a pod. Za primerané vzhľadom na všetky okolnosti prípadu je potrebné považovať finančné zadosťučinenie vo výške 173,11 eur tak ako to určil súd prvej inštancie. Takto priznané finančné zadosťučinenie zodpovedá sume, o ktorú sa chcel žalovaný vo veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11Csp 204/2018 bezdôvodne obohatiť na úkor žalobcu. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobcu, ktorá mu hrozila konaním žalovaného, je akousi určitou satisfakciou za stav, ktorý musel v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý závadne konal, ak v inom konaní si uplatňoval i plnenie, na ktoré mu zákonný nárok nevznikol.

25. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 C.s.p. rozsudok ako vecne správny potvrdil.

26. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ust. § 255 ods. 1 C.s.p. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalobcovi v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

27. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).